

רעיונות מקוריים לדרשות שבועיות לשלוחים

יצא לאור בתאריך:
יג כסלו תשע"ג

פרשה:

פרשת וישלח

כותרת:

הנשיא שז"ר ואשתו של פרופסור גרין

פרוייקט בחסות "משרד השלוחים"

הדברים על אחריות הכותב בלבד

פרשת וישלח

הנשיא שז"ר ואשתו של פרופסור גרין

הפרופסור וועלוול גרין ז"ל היה חסיד חב"ד שהתהלך עם זקן חסידי עבות היורד על פי מידותיו וביחד עם זה מדען מפורסם בנאס"א.

הוא סיפר שכשהוא הגיע לברוקלין בפעם הראשונה על-מנת להפגש עם הרבי בשנות השישים, הוא פסע ברחוב קינגסטון – הרחוב הראשי של שכונת קראון הייטס – ולפתע שם לב לתופעה מוזרה: כל הגברים סביבו חבשו כובע לראשם, אך הוא הסתובב גלוי ראש ללא כיפה אפילו.

הוא חשב אפוא שעליו לרכוש כובע כדי לכסות בו את ראשו, אבל היכן הוא ימצא חנות פתוחה בשעה תשע בערב? הוא עצר עוברים ושבים ושאל אותם היכן הוא יכול לקנות כובע בשעה כזאת. מישהו מהם נזכר בגברת מארייאשא גרליק – שהיתה האמא והסבתא של תושבים רבים בשכונה – ברשותה היה "בזאר" שלם של בגדים ישנים שהיא מכרה ואת התמורה העבירה למטרות צדקה וחסד.

אצל גב' גרליק – אמר לו האיש – הבית פתוח בכל שעה במשך היממה. הוא הגיע לביתה וביקש כובע. הגברת הוציאה לו משהו מאחד הארגזים, "תראה איזה כובע יפה – הוא יעלה לך 35 סנט בבקשה". הוא הביט בכובע ולא הצליח לזהות את הצבע המקורי שלו שכבר דהה מזמן. הכובע היה מנוקד בכתמים שונים ומגוונים שהזכירו לו את צרעת הבגד. בתור מיקרוביולוג הוא זיהה אותם לאלתר כפטריות עובש.

הרבה ברירה לא היתה לו; זה הכובע שהגברת הציעה לו והשעון מתקדם. הוא שילם 35 סנט, חבש את ה"דבר הזה" על ראשו ויצא משם מתוך תקווה שאפילת הלילה תגן עליו – הפרופסור הנודע – מפני הכובע הזה...

הוא הגיע ל-770, המזכיר הרב גרונר קיבל את פניו תוך שהוא נועץ מבט ארוך בכובע שלו, אבל הוא לא אמר מילה, אלא הוביל אותו היישר לחדרו של הרבי.

הרבי קם ממקומו, קיבל את הפרופסור במאור פנים והציע לו כסא לשבת עליו. הרבי פתח בשאלה לגבי השפה שבה הוא מעדיף לשוחח, והפרופסור שידע אידיש מהבית הציע לנהל את השיחה בשפה זו. ואז הרבי שאל: האם יש לך כיפה, וגרין השיב שאין לו. הרבי הוציא מהמגירה כיפה וביקש ממנו להלבישה על ראשו. "אבל ראביי" טען פרופסור גרין "אתה חובש כובע וכך גם מזכירך ושאר החסידים המקומיים כאן, ורק אני לא יכול לחבוש כובע?" אך הרבי השיב לו: "איני יכול לומר לך שום דבר רציני כשהכובע הזה מתנוסס על ראשך..."

בשנת 1970 פרופסור גרין ורעייתו נסעו לבקר בישראל. הרבי הציע שהם יפגשו עם נשיא המדינה דאז מר זלמן שז"ר שהיה מקורב מאד לחב"ד. והם אכן בסופו של דבר נפגשו עם שז"ר ששמח מאד למראה פרופסור שעובד בסוכנות החלל ובד-בבד הוא יהודי שמתקרב ליהדות ומחשיב עצמו כ"חסיד" של הרבי.

בפתיחת הפגישה הושיט הנשיא – שהיה במקורו מבית של חסידי חב"ד – את ידו לפרופסור ולאחר-מכן הושיט את ידו לאשתו. ואז אירעה תקרית "דיפלומטית" – ידו של הנשיא נותרה תלויה באויר... הגברת גייל גרין התנצלה ואמרה לו שהיא שמעה שחסידים לא נותנים ידיים לנשים. למשמע הדברים, הנשיא היה נראה מופתע, אבל פגישתם נמשכה כרגיל ללא אירועים מיוחדים.

זמן-מה לאחר מכן מקבלים בני הזוג גרין טלפון מהרב משה פעלער – השליח במינסוטה שקירב אותם ליהדות – והוא התעניין מה אירע בפגישתם עם הנשיא שז"ר. גרין ביקש ממנו להתמקד ולהבהיר כלפי מה הוא מדבר, והרב פעלער סיפר שהרבי דיבר איתו על כך שגברת גרין לא הושיטה את ידה לשז"ר והרבי רוצה אפוא לדעת מי לימד אותה את זה. הרב פעלער טען להגנתו שהוא לא זוכר שהוא לימד אותה את הפרט הזה, אולם ייתכן שהיא הבחינה בעובדה שהוא אינו נותן את ידו לנשים ולכן היא חשבה שגם עליה להתנהג בצורה כזאת.

אולם מה שגרם לפרופסור גרין להתקרב לעולמה של היהדות בצורה משמעותית, היה סיפור מעניין שהתרחש בחייו עם הרב משה פעלער הנזכר.

בתחילת שנות השישים הרבי שלח את הרב פעלער לשליחות בעיר מיניאפוליס שבמינסוטה. פעלער שמע שישנו בעיר פרופסור יהודי צעיר שמעורב בחיי הקהילה וכן תורם לארגונים יהודיים והוא הביע את רצונו להפגש עמו פנים בפנים.

כעבור שנים רבות, פרופסור גרין סיפר שכאשר הוא קיבל את הטלפון מהרב פעלער שביקש להפגש עמו, הוא היה בטוח שלפניו עוד 'משולח' שאוסף כסף עבור מוסד דתי באיזהו מקומן, ולכן הוא פטר אותו בטלפון באומרו: "אשלח אליך המחאה וחסל". אבל הרב פעלער התעקש והשיב: "אני לא מבקש כסף, אני רק רוצה לראות אותך".

גרין הכפיל אפוא את הסכום הראשוני של התרומה שהציע מתוך תקווה להתפטר מה'משולח' הטרדן, אבל פעלער התעקש שמדובר בנושא חשוב והוא צריך להפגש עמו פנים בפנים. ההתעקשות של השליח הכריעה ונקבעה פגישה ביניהם.

השליח הגיע לפגישה ביום המיועד והם פתחו בשיחה. הפרופסור הציע לרב שאם הוא אמנם רוצה לקצור הצלחה בעיר, מוטב שיוריד קמעה את הזקן שלו 'ושיצא' מהחליפה שלו וכך הוא ייראה קצת יותר "מענטש".

ואז לפתע בעיצומה של הפגישה החשובה, השליח קם ממקומו, שלף מכיסו חוט שחור ארוך וחגר אותו סביב מותניו, הסב את פניו לכיוון החלון והחל להתנדנד. הפרופסור הביט עליו בתדהמה גלויה, שכן הוא מעולם לא ראה 'מחזה' כזה; הרי זה לא ראש השנה או יום הכיפורים, הוא לא ידע שיש תפילה סתם כך באמצע היום...

הדקות חלפו והרב פעלער ממשיך להתנדנד, ופרופסור גרין אובד עצות; הוא לא ידע מה מותר לו לעשות עכשיו ומה אסור לו, האם מותר לו לעבוד תוך כדי תפילתו של הרב? האם מותר לו לכתוב? מותר לו בכלל לזוז ולנוע על מקומו?

לפתע חלפה מחשבה נוספת במוחו של גרין: בטח מדובר ב'טריק' או 'קונץ' שהרב עושה כדי לחלץ ממני תרומה נכבדה יותר למוסד שלו. וכאן הוא כבר ממש התרגז על כך שהלה מתעלם מקיומו בתוך משרדו שלו.

כאשר הרב פעלער סיים סוף-סוף את תפילתו, אמר לו גרין שהפגישה ביניהם הסתיימה ואין להם עוד על מה לדבר. אבל אז הרב פעלער אמר לו משפט שנצרב בזכרונו ונחקק בלבו עד ששינה את כל מהלך חייו: "אני מתנצל, אך מה שהייתי צריך לעשות באותו הרגע היה חשוב יותר אפילו מהבקשה שלי שתימנה על חברי ועד הדינר" (ראה ס' התוועדות תשמ"ה כרך ג עמ' 1650).

בחומש בראשית אנחנו לומדים הרבה על אבות העולם: אברהם, יצחק ויעקב. הגמרא אומרת כי "תפילות אבות תקנום" (ברכות כו, ב), כלומר, שהאבות יסדו את ענין התפילה; אברהם תיקן את תפילת שחרית, יצחק תיקן את תפילת מנחה ויעקב תיקן את תפילת ערבית.

לשם מה צריך שלוש תפילות ביום? הרבי מסביר באחת משיחותיו ("ט כסלו תשכ"ז) שביהדות היום מתחיל מהלילה שלפניו, כמו שבת שמתחילה כבר ביום שישי בערב. ואם-כן התפילה הראשונה של היום היא למעשה תפילת ערבית. זוהי תפילה קצרה שמתרכזת בעיקר בקשר של היהודי עם הקב"ה.

בתפילת שחרית, לעומת זאת, ישנה אריכות גדולה של פסוקי דזמרה שתוכנם שבח ושירה לה'. ויתרה מזו: בתחילת התפילה אנחנו מכריזים "הודו לה' קראו בשמו הודיעו בעמים עלילותיו", כלומר, שבבוקר אנחנו מתפללים כבר על כולם, על אומות העולם, על הטבע ועל המלאכים. בבוקר יהודי מתפלל לא רק עבור עצמו באופן אישי אלא עבור כל העולם.

לאחר מכן מגיעה תפילת מנחה שאותה מתפללים באמצע היום, גם אם נמצאים באמצע פגישה חשובה מאד עם פרופסור מנאס"א שאתה ממתין לפגישה עמו במשך שנה שלימה. לפתע אתה נזכר שעוד לא התפללת מנחה, ואתה מפסיק את המירוץ של החיים, עוצר הכל ומתפלל מנחה.

זמנה של תפילת שחרית הוא בתחילת ופתיחת היום, תפילת ערבית זמנה בסוף היום. ואילו תפילת מנחה זמנה בעיצומו של היום כאשר צריך להפסיק בעיצומם של כל העיסוקים והמטלות ולחשוב על הקב"ה – זה מה שמייחד את תפילת מנחה.

בספרי חסידות מובא יתרה מזו: לאמיתו של דבר יהודי אינו מתפלל בשביל להשיג מטרה כלשהי, אלא הוא מתפלל כי התפילה לכשעצמה היא ה'ויטמין' החזק ביותר לחיים. כשם שאדם נפגש עם ידיד אהוב ויקר הרי שהוא מקבל באותה עת אהבה, חיות ואנרגיה מחודשת, כך הם הדברים כאשר יהודי ניצב ועומד לפני הקב"ה ומתפלל באהבה ובחיות – זה הזמן שהוא שואב כוחות חדשים ואנרגיות שמעניקות לו את הכוח להתמודד עם גלי החיים המטלטלים.

פרוייקט בחסות "משרד השלוחים"

הדברים על אחריות הכותב בלבד